

PROJECTPLAN

De Beelden van Joan Derk van der Capellen tot den Pol

ANNO

Museum in de maak!

DOOR A.H. WERTHEIM-GIJSE WEEHINK EN W.F. WERTHEIM (1984)

In de Giardino Del Lago, die deel uitmaakt van de Villa Borghese te Rome, staat een marmeren leeuw met een karakteristieke kop. Het is een gewoonte van Romeinse families om hun kinderen op de leeuw te zetten en ze zo te fotograferen. Maar behalve zijn sprekende kop heeft de leeuw nog iets anders karakteristieks. In zijn poot houdt hij zeven pijlen vast. Nederlanders kennen dit symbool: de zeven pijlen stellen de Zeven Provinciën voor van de Verenigde Republiek. En de leeuw in de Giardino del Lago is de Nederlandse leeuw.

Lopen we even verder langs de Via Dell' Aranceria, dan komen we bij een kleine speelplaats, waar kleine in het rose geklede meisjes onder de hoede van een non spelen. Half onzichtbaar door de heg van de speelplaats staat een standbeeld van een Minerva-figuur. Op haar schild vinden we, als we goed kijken, opnieuw de zeven gebundelde pijlen. Hoe verklaart men deze 'présence neerlandaise' in de Giardino Del Lago? Meer dan dertig jaar geleden [jaren 50] heeft de Turijnse kunsthistoricus Goffredo Bendinelli het raadsel opgelost. Hij heeft bovendien aangetoond, dat nog twee andere standbeelden verband houden met de Nederlandse geschiedenis: een tweede allegorische vrouwenfiguur, aan de overkant van de tuin, en

tenslotte een mannenbeeld vlakbij de ingang van de tuin: een als Romeins senator of tribuun, met een toga uitgedoste figuur op sandalen. In zijn hand houdt hij een zwaard waaromheen zich een slang kronkelt.

Bendinelli heeft aan het licht gebracht dat deze figuur de Nederlandse achttiende-eeuwse staatsman Joan Derk Baron van der Capellen tot den Pol moet voorstellen, te wiens ere de Romeinse beeldhouwer Giuseppe Geracchi na diens dood een monument heeft vervaardigd. Waarschijnlijk heeft de beeldhouwer enige portretten van Joan Derk in handen gehad – maar toch kan men bezwaarlijk spreken van een echte gelijkenis tussen de vergeestelijke persoonlijkheid van Van der Capellen met een teer gestel, zoals die door een aantal portrettisten is afgebeeld, en de krachtige volkstribuun, zoals Geracchi hem uit het marmer heeft gehouden.

Het monument was bestemd om als een kolossaal mausoleum, bestaande uit vier figuren op een enorm voetstuk, in Zwolle te worden geplaatst. Dit is uiteindelijk nooit gebeurd, omdat de politieke toestand in die tijd er voor zorgde, dat er geen enkele kans was dat het monument in de Republiek geplaatst kon worden.

Foto Marmeren leeuw met zeven pijlen

INDEX

Aanleiding en achtergrond	4	Duurzame verankering	12
		Organisatie	12
Missie en visie ANNO	5	Marketing en communicatie	13
Organisatieopdracht en doelstellingen		Begroting en dekkingsplan	14
Stichting Allemaal Zwolle	6	Colofon en contact	15
Opzet plan	7		
Deel 1	7		
Deel 2	9		
Deel 3	9		
Samenwerkingspartners	10		
Planning	11		

AANLEIDING EN ACHTERGROND

In Museum ANNO maken bezoekers op de volgende manier kennis met Van der Capellen:

Zwolle, ANNO 25 september 1781

Het spijt mij dat ik weinig tijd voor u heb. Ik ben erg druk. En zenuwachtig. Vannacht rijden er namelijk door heel Nederland geblindeerde koetsen om mijn pamflet "Aan het Volk van Nederland" te bezorgen. Niemand mag weten dat ik dat geschreven heb, anders loopt mijn leven gevaar. De kans is groot dat men morgen op zoek gaat naar de onbekende schrijver.

Waarschijnlijk wordt er een beloning op mijn hoofd gezet. Ik hoop dat ik niet verraden word. En toch ben ik niet bang. Ik wil en kan niet langer zwijgen. Ons land en wij burgers worden verkocht en verraden door stadhouder Willem V en zijn vertrouwelingen. De politiek is corrupt. En de oorlog met Engeland stort ons alleen maar verder in de ellende. Als lid van de Staten van Overijssel strijd ik al jaren voor vrijheid en politieke inspraak voor u, medeburgers. De Batavieren die hier vroeger woonden, kozen hun leiders op een democratische manier. Dat is mijn ideaal! Wij zijn allemaal eigenaar van ons land; boer en stedeling, arm en rijk. Samen moeten wij kunnen bepalen hoe en door wie wij geregeerd worden. We laten ons niet langer als makke schapen behandelen. Het wordt tijd

dat we de wapens oppakken en samen voor ons belang strijden!

Ik weet niet hoe dit gaat aflopen. Misschien zit ik morgenavond al in een cel of ben ik op de vlucht. Zou mijn pamflet gelezen worden?

Politicus Joan Derk van der Capellen tot den Pol wordt wel als de grondlegger van de patriottinnenbeweging van de achttiende eeuw gezien. Hij verspreidde anoniem het pamflet 'Aan het volk van Nederland' in alle grote steden van de Republiek. Hierin uitte hij zijn ontevredenheid over het beleid van stadhouder Willem V. Met dit pamflet bracht hij de politiek dicht bij de burger. In Zwolle en omstreken ontstond er door zijn toedoen een progressief-liberaal intellectueel klimaat waar ook Johan Rudolph Thorbecke uit voortkwam.

Van der Capellen stierf plotseling in 1784 te Zwolle. Er werden diverse pogingen ondernomen hem eer te bewijzen met een grafmonument, maar tot realisatie kwam het – tot op de dag van vandaag – niet. Het familiewapen in het ontwerp van de architect Jacob Otten Husly werd door Oranjegezinden vernield en in 1788 werd het hele gedenkteken in Gorssel met buskruit de lucht in geschoten. Voor een classicistisch grafmonument in de Grote Kerk in Zwolle stelde de regering f 45.000,- beschikbaar.

Foto Pamflet 'Aan het volk van Nederland'

De Italiaanse beeldhouwer Giusepee Ceracchi kreeg de opdracht verleend om meerdere marmeren figuren hiervoor te maken.

In 2009 vroegen de gemeenteraad van Zwolle en Provinciale Staten van Overijssel per motie om de beeldengroep uit Rome in bruikleen naar Zwolle te halen. De beeldengroep zou voor een periode van vier jaar een plek moeten krijgen in het Academiehuis de Grote Kerk. Jaren van inzet en de ingediende aanvragen om bruikleen hebben niet geleid tot een overeenkomst of tot voldoende basis om

te komen tot een vruchtbare bruikleen om de betreffende beeldengroep in de Grote Kerk tentoon te stellen. Stichting Allemaal Zwolle kreeg in de zomer van dit jaar de opdracht om op vernieuwende wijze het cultuurhistorische verhaal van Joan Derk van der Capellen tot den Pol en zijn nagedachtenis te presenteren.

In dit projectplan wordt uiteengezet hoe het verhaal over een staatsman uit het verleden vandaag de dag een gezicht en waarde kan krijgen in dialoog met de stad Zwolle.

MISSIE EN VISIE ANNO

ANNO is een plek met, voor en door de stad. Bij ANNO kun je de verhalen van Zwolle en sporen van het verleden meemaken en 'mee maken'. Hier ontrafelen bezoekers van jong tot oud de verborgen verhalen achter onze gebouwen en bodemvondsten. Wij stellen de collecties van Zwolle - museale objecten, archeologische vondsten, monumenten en archieven - open voor iedereen, om zo Zwollenaren en bezoekers van onze stad te verrijken met nieuwe verhalen. Aanraken mag!

We geven het erfgoed van Zwolle blijvende maatschappelijke betekenis, door bezoekers

bewust te maken van het verleden en hen mee te nemen in de actuele en toekomstige betekenis van erfgoed. Dit doen we door ruimte te bieden aan nieuwe inzichten en een brede, inclusieve blik te presenteren - ook waar en wanneer het schuurt. We willen een gastvrije plek zijn, waar ruimte is voor verdieping, verbinding, experiment en plezier. Een plek waar samenwerking centraal staat, met bewoners als individu, in een groep of als partner in [erfgoed]organisaties. En tot slot een plek waar bewoners en bezoekers van Zwolle en de regio zich thuis voelen en graag naar terugkeren.

Foto Erfgoedhotspot

Foto Bezoekers in Het Drostenhuis

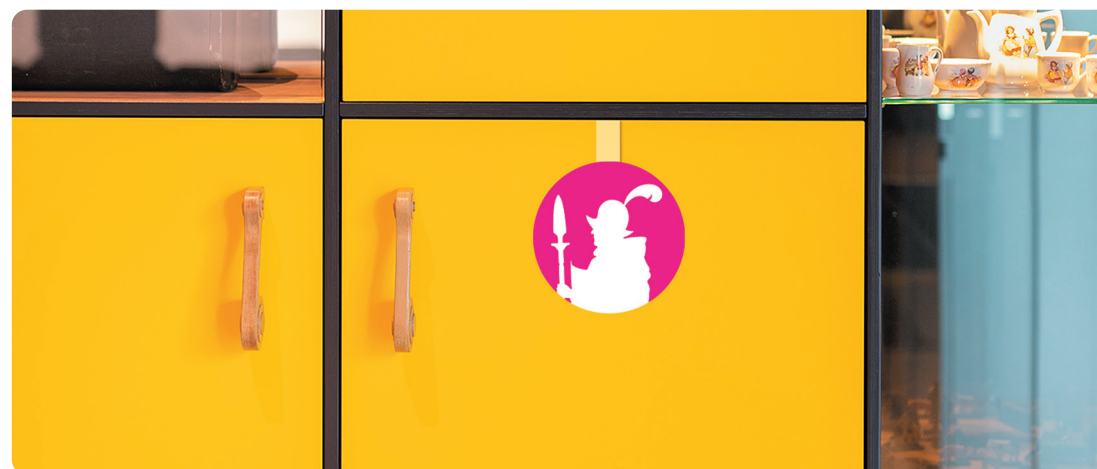

Foto Aanraken mag!

ORGANISATIEOPDRACHT EN DOELSTELLINGEN

STICHTING ALLEMAAL ZWOLLE

Stichting Allemaal Zwolle heeft de opdracht gekregen om op eigentijdse, veelzijdige en aansprekende wijze het historische verhaal van de stad Zwolle in leven te houden, waardoor de historische ontwikkeling van de stad Zwolle wordt begrepen en het verband met de hedendaagse maatschappelijke ontwikkelingen beter wordt gelegd.

Stichting Allemaal Zwolle heeft op basis van de visie vier kerntaken voor ANNO geformuleerd voor de programmering, educatie-, participatie- en onderzoeksactiviteiten:

- **Ontsluiten [programmering]:** realisatie van evenementen, activiteiten en presentaties aan de Melkmarkt en op andere locaties in Zwolle;
- **Ontwikkelen [educatie]:** passende educatieve projecten voor basisonderwijs, voortgezet onderwijs (ook buitenschools) en volwassenen;
- **Participatie:** passende projecten voor alle Zwollenaren. Inclusie door exclusie: projecten op maat toegesneden dat het zo passend mogelijk is voor de doelgroep;
- **Onderzoeken:** het initiëren en ontsluiten van onderzoek over de verhalen van Zwolle.

Deze kerntaken vormen de basis voor de uitwerking van het plan 'De Beelden van Joan Derk van der Capellen tot den Pol'. We beogen na een zoektocht met de stad te komen tot het ontwerp en de realisatie van een [semi] permanente tentoonstelling in het Academiehuis de Grote Kerk in Zwolle om de nagedachtenis aan Joan Derk van der Capellen tot den Pol levend te houden. We hebben de intentie met een brede waaier aan onderwijsinstellingen, organisaties en doelgroepen samen te werken [zie 'Samenwerkingspartners' p.10]. Indirect hopen we een bijdrage te leveren aan het verkleinen van de afstand tussen de 'experts' en het publiek.

Tot slot heeft dit project actualiteitswaarde: de democratische waarden staan wereldwijd onder druk. Verkiezingsuitslagen worden in twijfel getrokken, er worden complotten geformuleerd over de intenties van politieke leiders en mensen leven in 'bubbels' waardoor hun blik op de wereld vernauwt. Dit project wil het gesprek over het ontstaan van en de waarde van democratie met de stad Zwolle voeren om wantrouwen en polarisatie tegen te gaan.

Foto Verhalen vertellen tijdens Sprekend Zwolle

OPZET PLAN

Voor de ontwikkeling van dit projectplan zijn we de archieven ingedoken en hebben beschikbaar collectiemateriaal in beeld gebracht. Uit het onderzoek is naar voren gekomen dat er door de jaren heen verschillende initiatieven zijn geweest om Van der Capellen eer te bewijzen, maar dat ze slechts ten dele tot resultaat hebben geleid. De initiatieven werden bovendien vaak genomen door groeperingen en organisaties die een duidelijk belang hadden bij een eerbetoon aan Van der Capellen.

Wij durven te beweren dat de waarde van Van der Capellen voor de doorsnee Zwolle-naar vandaag de dag niet zo evident is. En dat is vreemd wanneer je bedenkt dat het belangrijkste geschrift van Van der Capellen nou juist aan 'het volk' gericht was.

ANNO staat voor ontsluiten, ontwikkelen, participatie en onderzoeken. Vanuit die vier kerntaken krijgt ook dit projectplan gestalte. Het plan splitst zich uit in drie hoofdvragen met bijbehorende deelvragen:

1. Wie is Joan Derk van der Capellen tot den Pol?

- Wat voor verschillende perspectieven zijn er te onderscheiden over wie Joan Derk van der Capellen tot den Pol was in het Zwolle van zijn tijd?
- Wat zijn de hoogtepunten van zijn leven

geweest en wat voor materiaal is er bewaard gebleven [dat bruikbaar is voor dit project]?

- Welke [erfgoed]locaties zijn er in de stad Zwolle te verbinden aan het verhaal van Van der Capellen [denk aan de Bloemendaalstraat]?
- Wat is het verloop van het verhaal na het overlijden van Joan Derk van der Capellen tot den Pol: hoe en waar is hij begraven?
- Hoe presenteer je Van der Capellen vandaag de dag aan de gemiddelde Zwolle-naar?

2. Wat betekent Joan Derk van der Capellen tot den Pol vandaag de dag voor de stad Zwolle? Wat is zijn erfenis of nagedachtenis?

- Welke visie had Joan Derk van der Capellen tot den Pol op democratie en hoe verhoudt die visie zich tot onze kijk op democratie vandaag de dag?
- Welke visie had Joan Derk van der Capellen tot den Pol op Drosten en Drostendiensten? En hoe is zijn verhaal verbonden aan het Drostenhuis in Zwolle?
- Wat heeft Joan Derk van der Capellen tot den Pol betekend voor het contact tussen politiek en volk?
- Wat is de essentie, boodschap of visie van Van der Capellen tot den Pol die prevalent?

- Wat betekent Van der Capellen voor de identiteit van de stad Zwolle?

3. Hoe geven we vanuit de betekenis van Joan Derk van der Capellen tot den Pol voor de stad Zwolle samen met de stad het beste vorm aan zijn erfenis of nagedachtenis?

- Welke initiatieven zijn er in de negentiende, twintigste en éenentwintigste eeuw ondernomen om aandacht te vragen voor Joan Derk van der Capellen tot den Pol? En welke uitingsvormen zijn gekozen?
- Welke uitingsvormen passen bij de betekenis die de stad Zwolle aan Van der Capellen toedicht? En hoe passen deze uitingsvormen op de daarvoor geselecteerde locatie[s]?
- Hoe wordt zijn erfenis of nagedachtenis duurzaam verankerd in de stad?
- Hoe blijven we in dialoog over Van der Capellen en zijn erfenis/nagedachtenis?

DEEL 1

Antwoord geven op de noodzakelijke vraag die eerst gesteld moet worden: wie is Joan Derk van der Capellen tot den Pol?

Loop door de stad en vraag aan een willekeurige voorbijganger: 'weet jij wie Joan Derk van der Capellen is?' Veruit de meeste

Foto Met de stad in gesprek

mensen zullen je het antwoord verschuldigd blijven. 'Is dat niet een school?' 'Heeft hij niet iets met de Grondwet te maken?' Dat mensen zoekend zijn in hun antwoord is niet verwonderlijk. Het verhaal van Joan Derk van der Capellen is simpelweg niet goed vindbaar in de stad. Kortom wij hebben een taak, om de Zwollenaren van jong tot oud kennis te laten maken met Joan Derk, met zijn verhaal en met zijn nagedachtenis.

Wat willen we gaan doen?

In 2021 lanceerden wij het project 'Wie is Thomas', een concept waarbij we de Zwollenaren kennis hebben laten maken met Thomas a Kempis. Samen met het onderwijs

[Cibap] hebben we toen een indrukwekkende promotiecampagne ontwikkeld. Thomas werd neergezet als Influencer in de huidige tijd. Zijn citaten bleken ANNO 2021 net zo relevant als meer dan 550 jaar geleden. En zeg nou zelf, wanneer jouw boek na de Bijbel het meest gelezen boek ter wereld is, dan moet je toch wel een influencer zijn?

In juni vorig jaar kon je daarom niet om Thomas heen. Langs de wegen door Zwolle, in de parken en stegen vond je zijn citaten terug. Er werden diverse activiteiten georganiseerd: van lezingen, wandelingen tot 'living statue' Thomas en voorstellingen van verhalenvertellers en illusionisten. Er kwam een muurschildering aan de

Sassenstraat en een audiotour over Thomas door de stad. Zwollenaar Thomas Siemonsma ging op zoek naar Thomas en maakte een bijzondere, maar ook grappig vlog van acht aflevering over zijn naamgenoot. Zelfs een editie van de Swollenaar stond van voor tot achter in het teken van 'Wie is Thomas?'. Wij zijn van mening dat het ons gelukt is om inwoners en bezoekers van de stad kennis te laten maken met Thomas a Kempis en met zijn bijzondere verhaal. Dat is een resultaat geweest van een brede samenwerking met diverse organisaties uit de stad en met het onderwijs.

Ook voor Joan Derk van der Capellen zien we de noodzaak om een dergelijke campagne

Foto 'Wie is Thomas?'

Foto 'Living statue' Thomas a Kempis

neer te zetten. Natuurlijk wel met een andere inhoud. Wie was Joan Derk? En hoe zou hij vandaag de dag tegen de politiek aankijken? Wat zou hij vandaag de dag aan het Volk van Nederland of aan Zwolle schrijven? Samen met het onderwijs, de Van der Capellen Scholengemeenschap, het Deltion College en het

Cibap willen we een brede campagne voor en met de stad ontwikkelen. Door het onderwijs te betrekken in het vooronderzoek, maken ze het project gelijk mee. Om een goede campagne te kunnen ontwikkelen, moeten ze kennis vergaard hebben over wie Van der Capellen was, hoe zijn levensloop eruit heeft

gezien en welke bruikbare documenten/objecten er nu nog zijn om te gebruiken voor de campagne. Uiteraard speelt het pamflet daar ook een centrale rol in, als brug tussen verleden naar het heden.

Zo'n campagne is interactief en groots van opzet en wordt ontwikkeld in samenwerking met diverse organisaties in Zwolle. Hierbij is het belangrijk dat inwoners zijn verhaal op verschillende manieren kunnen meemaken.

DEEL 2

Wat betekent Joan Derk van der Capellen tot den Pol vandaag de dag voor de stad Zwolle? Wat is zijn erfenis of nagedachtenis?

ANNO is niet alleen de plek waar je Zwolle kunt leren kennen, maar ook de plek waar je zelf geschiedenis kunt (mee-)schrijven. De plek waar de verhalen over het verleden, heden en de toekomst van Zwolle onderzocht, ontdekt, verteld en gecreëerd worden vanuit verschillende perspectieven. Na het vooronderzoek met het onderwijs en het opzetten van de campagne, start de dialoog met de stad: bewoners en organisaties worden eigenaar van hun eigen geschiedenis met ANNO als podium.

Via de campagne, een expositie in ANNO en met een interactief programma gaan we de dialoog met de inwoners van de stad Zwolle aan. We zetten in op stadsgesprekken, een dialoog met de stad over wat democra-

tie vandaag de dag betekent. Wat heeft de 'geest van die tijd' voor ons vandaag de dag betekend? Wat zou Joan Derk vandaag de dag voor pamflet schrijven?

Dit doen wij in de Zwolse wijken en buurten. Hierbij brengen we iedereen bij elkaar van leek tot expert. De inhoud van de dialoog is serieus van aard, maar raakt inwoners van de stad wel degelijk. Dat vraagt om een uitdagend interactief en aantrekkelijk programma. Bijkomend voordeel: het is een mooie uitdaging om experts uit de dagen om 'publieksvriendelijk' te presenteren. In samenwerking met partijen zoals de Stadkamer, Wijz Welzijn, de Overijsselacademie en Pro Demos geven we dat programma vorm.

Uiteindelijk halen we uit deze dialoog met de stad een aantal zaken op die van belang zijn voor het laatste deel van het project. Wat is de essentie, boodschap of visie van Van der Capellen tot den Pol die prevaleert? Kunnen inwoners zich identificeren met of zich inleven in Van der Capellen? Voelen inwoners een verbondenheid met Van der Capellen en wat betekent hij voor de identiteit van de stad Zwolle?

De historie spreekt

Op zaterdag 31 januari 1795 verschijnen de Franse legers in Zwolle. Stadhouders Willem V is naar Engeland gevlucht. Onder aanvoering van het Comité Revolutionair dansen Zwollenaren om de vrijheidsboom op de Grote Markt, samen met 200 in wit geklede meisjes. De feestelijke stemming duurt niet lang. De Zwollenaren moeten voor onderdak en eten en drinken zorgen voor de soldaten en hun paarden, terwijl ze zelf nauwelijks te eten hebben.

In het Zwolse stadhuis gaat een andere wind waaien. Burgers worden voor het eerst betrokken bij het stadsbestuur door een systeem waarbij twaalf wijkvergaderingen afgevaardigden sturen. Wel is Zwolle haar eeuwenoude onafhankelijkheid kwijt. Het stadsbestuur moet voortaan de instructies van de nationale overheid uitvoeren. Positief nieuws is dat Zwolle als de hoofdstad van Overijssel wordt aangevoerd. In Deventer en Kampen hoor je ze tandenknaarsen.

In dit verzoekschrift dat door meer dan 600 Zwollenaren is ondertekend, wordt het stadsbestuur gevraagd bepaalde personen uit hun functie te ontslaan omdat zij Oranjegezind of corrupt zijn. Het gaat onder meer om de organist van de Grote Kerk, de aansteker van de straatlantaarns en de stadsomroeper. Ondanks de oproep vindt er geen politieke zuivering plaats. Ook in de jaren na 1795 wordt Zwolle nog steeds door de elite bestuurd.

Zie ook: Zwols Historisch Tijdschrift [1995-3].

DEEL 3

Hoe geven we vanuit de betekenis van Joan Derk van der Capellen tot den Pol voor de stad Zwolle samen met de stad het beste vorm aan zijn erfenis of nagedachtenis?

We weten dat de mooie beelden uit Italië nooit in Zwolle een plek gaan krijgen. Wat moet er dan voor in de plaats komen? Hoe gaat de (semi) permanente tentoonstelling in het Academiehuis de Grote Kerk eruit zien? Het is natuurlijk in lijn met het gedachtegoed van Joan Derk van der Capellen, om dat antwoord bij 'het volk' op te halen. De resultaten van de dialoog met de stad vormen de basis voor het ontwerp van de nagedachtenis aan Van der Capellen en de plek die het dient in te nemen in de stad. ANNO stelt op basis van de uitkomsten een aantal richtlijnen en eisen op waar de eindpresentatie aan dient te voldoen. In de negentiende, twintigste en éérentwintigste eeuw zijn er diverse initiatieven geweest om aandacht te vragen voor Van der Capellen. Daarbij zijn diverse uitingsvormen gekozen. Het is voor ons vandaag de dag interessant te concluderen welke vormen juist wel of niet meer van deze tijd zijn en waarom.

Insteek is om het talent in de stad zoveel mogelijk de kans geven om een bijdrage te leveren aan de totstandkoming van de eindpresentatie in het Academiehuis de Grote Kerk. We geven iedereen de mogelijkheid om met een idee te komen en zullen ook een rol spelen in het actief werven

van goede voorstellen. Vervolgens moeten deze voorstellen worden getoetst. In deze fase van het project hebben we een heel aantal onderwijsinstellingen, organisaties en inwoners betrokken. Voor deze laatste fase doen we opnieuw een beroep op hen. Er wordt een inspiratiecommissie samengesteld met afgevaardigden van de diverse samenwerkingspartners om de ontwerpen te beoordelen. Op die manier vindt er een kwaliteitstoetsing plaats en krijgt de uiteindelijke keuze voldoende draagvlak.

De nagedachtenis of erfenis van Van der Capellen krijgt op verschillende locaties in de stad duurzaam gestalte. Het Academiehuis de Grote Kerk is geselecteerd als hoofdlocatie voor de eindpresentatie. Daarnaast zet Stichting Allemaal Zwolle in op een verankering van zijn nagedachtenis in de stad door een muurschildering en door een verdiepen-de laag toe te voegen aan de museale presentatie in het Drostenhuis.

Samenwerkingspartners

We beogen de volgende partners deelgenoot te maken van dit projectplan. Met het merendeel is het eerste, verkennende gesprek al gevoerd; er is grote bereidwilligheid en enthousiasme om 'mee te maken':

1. **Experts:** de Zwolse historische vereniging, Stichting Overijsselacademie, Pro Demos, historici en kunstkeners.
De experts betrekken we in alle fases van

het project. Ze voeden het project met onderzoek, dragen bij aan de publieksontsluiting door de dialoog met de stad en treden op als vraagbaak.

2. **Het onderwijs:** Van der Capellen Scholengemeenschap, Cibap, Deltion College, Artez University of the Arts.

Het onderwijs wordt als eerste deelgenoot van het project. De leerlingen van de Scholengemeenschap maken kennis met hun eigen naamgever en dragen bij aan het onderzoek naar Van der Capellen, bijvoorbeeld door lofredes en haatbrieven te lezen of een eigen pamflet te ontwerpen. Ook het Lagerhuisdebat is als werkvorm voorbij gekomen. Het Cibap en Deltion College betrekken we bij de ontwikkeling van een straatcampagne om de stad kennis te laten maken met Van der Capellen. We stimuleren de studenten van Artez een rol te spelen in de uiteindelijke eindpresentatie van Van der Capellens nagedachtenis.

3. **De wijken:** Travers, Wijz Welzijn en Stadkamer.

In samenspraak met deze partijen willen we ingang vinden in de wijken. Buurtkamers, Cultuurhuizen en Wijkcentra zijn goede plekken van ontmoeting. Samen met deze partijen ontwikkelen we wijkspecifieke activiteiten die aansluiting vinden bij de inwoners. De focus ligt op inwonerbetrokkenheid met lokale democratie.

4. **Trotse Muren.**

Eén van de onderdelen van het project 'Wie is Thomas?' was de realisatie van een muurschildering. In samenwerking met Trotse Muren hopen we dit ook voor Van der Capellen te realiseren: zo breiden we de reeks aan prominente personen in de stad Zwolle steeds verder uit.

5. **Locaties:** het Academiehuis de Grote Kerk, de Schepenzaal en Museum ANNO. Locaties voor stadsdialoog en locaties voor het eindproduct.

6. **Politiek:** politieke partijen, raadsleden, jongerenraden, Provinciale Staten/Provinciehuis, Commissaris van de Koning, Pro Demos, Overijssel doet mee! en Studio Divers Bestuur.

Bijdragen aan de dialoog tussen politiek en de stad in samenwerking met Pro Demos, Overijssel doet mee! En Studio Divers Bestuur.

Foto Muurschildering Thomas a Kempis

PLANNING

2023

- januari- juni** ..... Informatiebijeenkomsten en inspiratiesessies voor partners
Ontwikkeling educatieprogramma i.s.m. Van der Capellen Scholengemeenschap
Ontwikkeling opdracht voor Cibap en Deltion
- september-december** ..... Start en uitvoer **DEEL 1** - onderwijsprojecten
Vorbereiding aanvullende elementen straatcampagne in de stad

2024

- januari-maart** ..... Straatcampagne in de stad
Vorbereidingen dialoog met de stad + communicatie
- april-juni** ..... Start en uitvoer **DEEL 2** - dialoog met de stad
- juli-augustus** ..... Inventarisatie uitkomsten
- september-december** ..... Start en uitvoer **DEEL 3** - voorstellen eindpresentatie

2025

- januari-maart** ..... Realisatie eindpresentatie op diverse locaties in de stad

De planning is grotendeels vastgesteld na het in kaart brengen van belangrijke thema's die de komende jaren in Zwolle zichtbaar worden. In april 2023 start het Hanzejaar. Zoals de programmering nu vorm krijgt, ligt het accent van de activiteiten in de periode eind augustus-half oktober 2023. Omwille van de realisatie van de Hanze-experience in het Academiehuis de Grote Kerk en de PR voor dit themajaar, ligt enkel de start van het

project rond Van der Capellen in 2023. Er is bewust voor gekozen om het grootste deel van de uitvoer plaats te laten vinden in 2024 om het goed tot zijn recht te laten komen.

Wanneer het Ter Borchjaar aanvangt, september 2024, vraagt Van der Capellen minder publieke aandacht. De realisatie van het eindproduct krijgt vorm wanneer het Ter Borchjaar is afgesloten [januari 2025].

Foto Campagne 'Wie is Thomas?'

DUURZAME VERANKERING

Stichting Allemaal Zwolle wil Van der Capellen op een duurzame manier een plek geven in de stad Zwolle. Dat begint met kennisborging. Het project wordt goed geregistreerd: er worden verslagen gemaakt van de bijeenkomsten en onderzoeksresultaten en fotoverslagen van de diverse evenementen worden samengebracht. Stichting Allemaal Zwolle is als projectleiding verantwoordelijk voor het vastleggen en samenbrengen van deze informatie. In overleg met de partners van ANNO wordt de juiste route gezocht voor de borging van dit materiaal.

Het te ontwikkelen educatiemateriaal zal ook in de toekomst bruikbaar blijven voor middelbare scholen. Het thema democratie is zoals gezegd actueler dan ooit en zal dat naar verwachting ook nog wel even blijven. In het Academiehuis de Grote Kerk wordt een (semi) permanente expositie gerealiseerd als eindpresentatie van dit project. Hiermee krijgt de nagedachtenis aan Joan Derk van der Capellen tot den Pol een vaste plek in de stad Zwolle.

Daarnaast voegt Stichting Allemaal Zwolle in samenwerking met Trotse Muren een muurschildering toe aan de reeks [er bestaat al een van Thomas a Kempis]. De personages die een podium hebben gekregen in het Drostenhuis worden op die manier ook zichtbaar in de stad. Elk personage staat voor een ander perspectief op de stad, je leert via hen de stad Zwolle kennen.

In de blauwe kamer van het Drostenhuis wordt aandacht besteed aan het verloop van het leven van Van der Capellen en aan zijn rol in de strijd tussen Patriotten en Orangisten. Dit project en de zoektocht naar wie Joan Derk van der Capellen tot den Pol is, vormt een waardevolle verdieping van de bestaande museale presentatie.

Door dit project vindt er reflectie plaats over de plaats die Van der Capellen inneemt in het collectief geheugen van de stad. Het wordt duidelijk op wat voor manier zijn leven en handelen waarde heeft voor Zwollenaren vandaag de dag en hoe ze dus ook bijdragen aan de identiteit van Zwolle. Juist daar ligt de verdiepende waarde voor de museale presentatie in het Drostenhuis: het gesprek over het verleden wordt actueel. De zoektocht en de resultaten zullen een duurzame plek krijgen in het Drostenhuis. Publiek kan blijvend kennis nemen van het onderzoek en de uitkomsten en in gesprek blijven over wat Joan Derk van der Capellen tot den Pol voor hen betekent.

Organisatie

Stichting Allemaal Zwolle geeft als projectorganisatie vorm aan de publieksactiviteiten van ANNO. Het team bestaat uit veertien medewerkers en ongeveer dertig vrijwilligers. Voor de uitvoer van dit project zal de programmeur een hoofdrol vervullen voor

Foto Blauwe kamer Drostenhuis

de totaalregie, als contactpersoon voor de diverse instanties en voor de financiën en budgetbewaking. Hij wordt bij de werkzaamheden direct ondersteund door de medewerker Productie en Publiek en door de MeeMakers [vrijwilligers] van ANNO. De

communicatiemedewerker is van essentieel belang om de promotie en communicatie van het plan goed te laten verlopen. De directeur-bestuurder houdt toezicht op het verloop en de kwaliteit van het project.

MARKETING EN COMMUNICATIE

Het communicatieplan van dit project richt zich op verschillende momenten op verschillende doelgroepen en partners in de stad. Vanaf het moment dat de studenten van het Cibap en het Deltion College een campagne rondom Van der Capellen hebben ontwikkeld, gaat het project de stad in. Joan Derk zal door de stad te zien zijn op een eigen-tijdse manier. Ter illustratie: voor het project 'Wie is Thomas' werd Thomas a Kempis als influencer van zijn tijd in het hier en nu gepresenteerd. In de campagne die indertijd is ontwikkeld, stonden zijn citaten centraal.

In samenspraak met het Cibap zal de campagne rondom Van der Capellen vorm krijgen, te denken valt bijvoorbeeld aan:

- Een on- en offline campagne, eventueel gekoppeld aan een online platform/de website van ANNO [korte levensschets, presentatie van de partners, nieuws en ontwikkelingen];
- Een audioroute langs plekken in de stad waar Van der Capellen/zijn gedachtengoed tot leven komt;
- Een vlog om de zoektocht in beeld te brengen;
- Een muurschildering om gezicht te geven aan Van der Capellen;
- Posters en het gebruik van de centercoms in de stad.

Doelstelling is om de nieuwsgierigheid naar Van der Capellen zoveel mogelijk op te wekken en het mogelijk te maken 'in zijn voetsporen' te treden. De campagne vindt plaats als afronding van het eerste semester, in de eerste drie maanden van 2024.

Na de campagne waar de nieuwsgierigheid is geprikkeld, start de fase waarin we de stad kennis willen laten maken met Van der Capellen en waarin we de dialoog aan willen gaan.

Communicatiemiddelen om inwoners te bereiken zijn:

- De verhalenbus waar we het verhaal mee naar de inwoners toe kunnen brengen;
- De Zwolliebooth [de 'babbelbox' van ANNO];
- Sprekend Zwolle en Zwolse verhalen [activiteitenplan ANNO];
- Folder ter promotie van het project;
- Omslag en verhaal in De Swollenaer;
- Van der Capellen goodies;
- Ansichtkaarten;
- Cut out bords;
- On- en offline media.

Doelstelling is om zoveel mogelijk inwoners te bereiken, de reflectie op Van der Capellen te stimuleren en op te halen. De maanden

april tot en met juni 2024 worden gebruikt om het gesprek met de stad te voeren.

De communicatie richt zich na het ophalen van de informatie over de vertaalslag naar de eindpresentatie over Van der Capellens nagedachtenis. Er zal via on- en offline media aandacht besteed worden aan de ontwikkelingen van deel drie van het project. De maanden september tot en met december worden gebruikt om de eindpresentatie van de erfenis/nagedachtenis van Van der Capellen te bepalen.

In de aanloop naar de Provinciale Verkiezingen in 2025 zal de eindpresentatie gerealiseerd worden. Vanzelfsprekend heeft dit eindproduct zelf communicatiekracht. Het is de verwachting dat het de dialoog met de stad blijft stimuleren. De communicatiestroom die in de eerste maanden van 2025 op gang komt, zal zich opnieuw op de stad Zwolle richten.

Tot slot vindt de verankering van de opgehaalde informatie plaats via de volgende kanalen:

- [Semi] permanente expositie in het Academiehuis de Grote Kerk in Zwolle;
- Muurschildering met koppeling aan een audiotour;

Foto Het beeld van Joan Derk van der Capellen in Rome

- Verdieping van de museale presentatie in de blauwe kamer van het Drostenhuis.

BEGROTING EN DEKKINGSPLAN

KOSTEN	INKOMSTEN
Educatieprogramma VO 12.500	
Multimedia campagne 17.500	Bijdrage derden 5.000
Tentoonstelling ANNO + duurzame verankering 21.000	Bijdrage ANNO 15.000
Stadsdialoog, activiteiten en programma[vertellingen, theater] 42.500	Bijdrage derden 20.000
Muurschildering 12.500	Bijdrage derden 6.000
Eindproduct/presentatie 40.000	PM
	Inbreng gemeente Zwolle 100.000
TOTAAL 146.000	..... 146.000

Uitgaves

De genoemde uitgaves zijn per post een optelsom van ureninzet, materiaalkosten en bureaunkosten.

Inkomsten

Naast de bijdrage van de Gemeente Zwolle, is er een aantal inkomstenposten te noemen. De studenten van het Cibap / Deltion / Artez ontvangen voor hun inzet een kleine vergoeding vanuit ANNO. De onderwijsinstellingen zelf investeren echter meer tijd en mankracht dan de vergoeding die hier tegenover staat. De expositie over Joan Derk van der Capellen tot den Pol die in ANNO plek krijgt, wordt vanuit de lopende exploitatie bekostigd. De dialoog met de stad vraagt om inzet van de samenwerkende partners. Zij dragen met menskracht en materiaal bij aan dit onderdeel. Trotse Muren haalt een deel van de kosten voor een muurschildering op uit de stad.

Risico ondervanging

De inkomsten van derden vormen grotendeels een plus op de programmering: een toevoeging van menskracht, ruimte, en marketing/

communicatiekracht. Wanneer een beoogd partner toch niet deelneemt aan dit project is het eenvoudig om in de huidige begroting in te boeten aan ambitie per onderdeel.

Wellicht dat het eindproduct om een hoger begroot bedrag vraagt. We doen voor dit onderdeel een beroep op de stad: sponsoring in natura behoort daarbij zeker tot de mogelijkheden.

COLOFON

Projectplan de Beelden van Joan Derk van der Capellen tot den Pol

ANNO Museum in de maak!

December 2022

Opmaak en vormgeving: [Tamara Design](#)

© [Tamara Rajer](#) | Senior Designer/DTP'er & Senior Photographer

Alle rechten voorbehouden

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand en/of openbaar gemaakt in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of op enige andere manier zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van Stichting Allemaal Zwolle [mail via: info@anno.nl].

CONTACT

038 - 303 0269

info@anno.nl

www.anno.nl